

Riksdagen
Stenografiska uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2008/09:32

Stenografiska
uppteckningar
2008/09:32

Onsdagen den 29 april

1 § Ekonomiska och finansiella frågor

Finansminister Anders Borg

Återrapport från ministerrådsmöte den 10 mars 2009

Återrapport från informellt ministermöte

den 3 och 4 april 2009

Information och samråd inför ministerrådsmöte

den 5 maj 2009

Anf. 1 ORDFÖRANDE:

Jag förklarar sammanträdet öppnat. För er som inte läste mejlen i går ska jag anmäla att vi har ytterligare en dagordningspunkt, punkt 2, på nämndens agenda i dag. Den rör folkhälsofrågor med anledning av ett extra folkhälsoministermöte i morgon. Folkhälsominister Maria Larsson kommer hit för att informera om den så kallade svininfluensan. Rådet förväntas anta slutsatser om detta i morgon. Dessa är utsända ganska sent, men ni folkhälsospecialister och andra hinner nog ögna igenom dem under tiden.

Först ska vi dock samråda med finansministern om ekonomiska och finansiella frågor. Men innan vi gör det ska jag anmäla att det har varit en skriftlig procedur om förra veckans A-punktlista. Den avslutades i fredags kl. 14, precis som vanligt, med stöd för regeringens ståndpunkter. Det gäller även i frågan om Burma, där det dock anmäldes avvikande mening från s, v och mp.

Nu ska vi prata om Ekofin och först gäller det de tidigare rådsmötena. Det har varit ministerrådsmöte den 10 mars. Det var också ett informellt rådsmöte den 3 och 4 april. Återrapporter härifrån är utsända, Vi behandlar mötena ett i taget ifall finansministern vill säga något särskilt. Vi kan försöka göra som vi brukar, det vill säga att när det gäller större och längre ärenden, till exempel hantering av den ekonomiska krisen, som står på den agenda vi har framför oss försöker vi lägga debatten där den är så nära i tiden som möjligt.

Vill finansministern säga något om ministerrådsmötet den 10 mars först?

Anf. 2 Finansminister ANDERS BORG (m):

Om fru ordförande tillåter skulle jag kunna tänka mig att kort redogöra för alla möten.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:
Det går jättebra – varsågod!

Anf. 4 Finansminister ANDERS BORG (m):

Den 10 mars ligger en bit bakåt i tiden. Man får försöka gå långt tillbaka i minnet för att minnas vad som hände. Det fördes ett par stora diskussioner.

Den ena gällde att vi landade in lågmomsen. Där fick vi faktiskt med ljudböckerna som en permanent del. Det var nog inte till våra tyska vänners allra största glädje, men när det väl lyckades med stor hjälp från kommissionär Kovács fick vi ordning på detta. Det var lite grann så att vi helt enkelt såg till att det skrevs in i slutsatserna>>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<. Då hade vi följaktligen fattat ett mycket klokt beslut. Det var nog i den meningen statskonst på allra högsta nivå.

Vi hade också en genomgång inför G 20-mötet. Europa har haft en samlad hållning på G 20 både på finansministermötet i Horsham och det stora G 20-mötet i London. Det kan man naturligtvis glädja sig åt.

Gången före denna landade vi in de europeiska bidragen till IMF. Detta landades in på lunchen och middagen på Europeiska rådet.

När det gäller det informella Ekofin fördes dels en omfattande diskussion om det ekonomiska läget, dels en omfattande debatt om de Larosièrereporterna. Jag tror att den nya information som tillkom egentligen får tolkas som att kommissionen kommer att göra ett mycket allvarligt försök att föra de Larosière till beslut under vårt ordförandehalvår. På det sättet är det möjligt att vi får ännu en relativt tung börda att hantera under den perioden.

Jag tänkte inte säga mer om det just nu. Vi har ju diskussioner om det ekonomiska läget vid senare tillfällen.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Tack för det! Då är ordet fritt om båda återrapporterna.

Anf. 6 AGNETA LUNDBERG (s):

Den 3 och 4 april pratades det om arbetslöshet och vikten av att bedriva en aktiv arbetsmarknadspolitik. Eftersom vi inte ser någonting av en direkt aktiv arbetsmarknadspolitik i Sverige skulle jag vilja veta vad ministern sade vid det mötet.

Anf. 7 JACOB JOHNSON (v):

Det var en formulering i återrapporten från den 10 mars som väckte mitt intresse. Finansministern ska då ha sagt att kommissionen ska se till att bestämmelserna i stabilitets- och tillväxtpakten verkligen efterlevs. Det är ett ganska skarpt uttryckssätt med tanke på att flertalet länder, till exempel Sverige, väl inte kommer att nå upp till stabilitets- och tillväxtpakten.

Vad menade Borg att kommissionen ska göra för att se till att det här efterlevs?

Anf. 8 Finansminister ANDERS BORG (m):

I aktiv arbetsmarknadspolitik brukar man ofta peka på fyra åtgärder. För det första brukar insatser för att förstärka förmedling av jobb vara det man oftast menar. Det handlar om själva arbetsförmedlingsfunktionen och att förstärka den. Det andra brukar vara att man talar om olika typer av stöd – antingen skattelättnader eller lönesubventioner för jobb i privat sektor eller extramedel för jobb och att skapa sysselsättning i offentlig sektor. Det är det tredje. Det kan antingen vara direkt i offentlig sektor eller i form av beredskapsjobb. Det fjärde är naturligtvis olika typer av förstärkta utbildningsinsatser. Det är dessa fyra punkter man brukar kategorisera som aktiv arbetsmarknadspolitik.

Vi går från att ha ungefär 2 procent av arbetskraften i åtgärder upp till 5 procent. Det är en väldigt snabb utbyggnad. Det är min bestämda uppfattning att den här typen av åtgärder är bland det mest effektiva man kan göra mot arbetslösheten. Därför har jag vid upprepade tillfällen från det att vi första gången diskuterade den europeiska tillväxt- och återhämtningspakten framfört att riktade insatser för kommuner samt arbetsmarknadspolitik enligt de flesta bedömningar är det som per krona räknat ger störst effekt på sysselsättningen. Det gäller dels på lång sikt därför att det aktiverar dem som är arbetslösa, dels på kort sikt om man har effekter via medel i offentliga jobb eller lönesubventioner.

Vi har också blivit ombedda av kommissionen att göra ett särskilt inlägg med underlag för hur man ska kunna utveckla den aktiva arbetsmarknadspolitiken i Europa. Det har vi också gjort i enlighet med de riktlinjer som jag nu anför. Det gäller de nämnda fyra åtgärderna. Från vår sida har vi uppfattningen att man inte i tillräcklig utsträckning, framför allt i det europeiska återhämtnings- och tillväxtrapportprogrammet, har lagt vikt vid aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Det var mot den bakgrunden jag kommenterade det, och jag tror att det återges i en av rapporterna att jag gjorde ett längre inlägg på detta tema. Jag tror dock att det var vid det informella Ekofin.

Jag ska också svara på Jacob Johnsons fråga. Vi har här en svårighet där två krafter står mot varandra. Å ena sidan bör vi ha en expansiv finanspolitik under 2009 och 2010. Vi ser nu att vissa länder som Storbritannien och Irland vid sidan av de mer utpräglade såsom Lettland, Grekland och andra tvingas göra åtstramningar därför att de har så stora underskott att det inte riktigt går ihop.

Det är en stor fördel om man inte behöver göra åtstramningar under vare sig 2009 eller 2010 och ändå kan ha underskott på en nivå som är långsiktigt uthållig. Stabilitets- och tillväxtpakten har av kommissionen tolkats så att vi nu har exceptionella omständigheter och att vi därför kan acceptera att länderna inte uppfyller 3 procents underskott. Som Jacob Johnson påpekar är det så att en överväldigande majoritet av länderna inte kommer att ha 3 procents underskott. Sverige, Finland, Luxemburg och några länder till kommer att ligga bäst till. Men även vi kommer förmodligen att ligga över 3 procents underskott.

Här har man alltså tillämpat stabilitets- och tillväxtpakten på ett flexibelt sätt. Det kan man tycka är bra. Problemet var dock att den var alltför flexibel 2004–2007. Under de goda åren borde man ha gjort större insatser. Nu är uppgiften att se till att vi under vårt ordförandeskap får en process där stabilitets- och tillväxtpakten återigen kommer i funktion när

de exceptionella förhållandena upphör och att man kan använda den för att lägga grunden för en stramare finanspolitik under själva återhämtningsfasen. Det är avvägningen – att komma tillbaka till god ordning med stabilitets- och tillväxtpakten så att vi kommer tillbaka till överskott under de goda tiderna.

Vi har enligt OECD nu 100 procents upplåning i OECD-länderna år 2010. IMF har ett scenario med lite sämre tillväxt där vi landar på ca 120 procent, och ett med förvärrad bankkris där vi landar på 150 procent av bnp i de avancerade ekonomierna. Det skulle vara oerhört besvärligt. Det skulle i praktiken innebära att möjligheten att bedriva en efterfrågestimulerande politik vid nästa lågkonjunktur skulle bli utomordentligt begränsad.

Det offentligfinansiella läget i världen är dramatiskt sämre än det har varit tidigare. Därför är det viktigt att vi kommer tillbaka till en god ordning när det gäller stabilitets- och tillväxtpakten när konjunkturavmattningen är över. Det ska naturligtvis förslagsvis ske först när vi har stabilisering på arbetsmarknaden. Min föreställning är att om man undantar länder som England, Irland och några till, >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<får man anta att det dröjer med åtstramningsåtgärder. Det kan bli försiktigt mot 2010, men framför allt är det egentligen 2011 och 2012 som man behöver göra insatser.

Anf. 9 MARINA PETTERSSON (s):

Fru ordförande! Jag har en fråga till finansministern som gäller det informella ministermötet den 3 och 4 april. På s. 2, där det handlar om det ekonomiska och finansiella läget, står det att ECB-chefen Trichet sade att han dock var kritisk mot kommissionens tolkning och hantering av statsstödsreglerna när det gällde bankpaketet. Jag undrar vad hans kritik egentligen avsåg.

Anf. 10 Finansminister ANDERS BORG (m):

Det har framkommit kritik mot statsstödsreglerna. Jag använde uttrycket att legioner av statsstödsbyråkrater stod i vägen för en rimlig hantering av bankkrisen. Den kritiken har sedan kommit från Tyskland och Holland och nu också från Trichet. Vad kritiken går ut på är att man borde ha haft ett systemförhållningssätt. Det här handlar inte om att en bank ska öka sina marknadsandelar utan att alla banker ska komma tillbaka till lite bättre ordning.

Jag har använt denna tolkning på samma sätt som Trichet. Det är naturligtvis så att om det hade kommit tyska banker till Ericsson och sagt att de gärna vill låna ut pengar hade vi inte ringt till de tyska myndigheterna och sagt att vi är djupt bekymrade över denna konkurrens, utan det hade varit en del av att vi hade kunnat lösa problemen bättre.

Det är alltså på den punkten som Trichet har varit kritisk, och vi delar den kritiken.

Nu pågår ett arbete i en speciell så kallad task force där man ska se över garantiavgifterna och funktionerna för dessa system. Möjligtvis ska vi då kunna föra det hela framåt.

Man kan dock notera att det för svensk del är så att vi via Riksbankens likviditetsgarantier och de belopp på strax under 300 miljarder som Riksgälden garanterat nu har garantier som ligger på mellan >>> **Hemlig**

enligt 3 kap. 1 § sekretesslagen <<<<– vilket gör att vi tillsammans med USA väl är det land som har störst andel av bankernas inlåning garanterad. På ett sätt tycker jag att vi har kunnat uppnå det som vi önskade. Men det hade varit bättre om Europa hade valt en mer svensk lösning från början.

2008/09:32

29 april

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att vi då kan lägga återrapporterna till handlingarna.

För er som undrar varför vi har äran att ha nämndens förre vice ordförande och ledamot Carl B Hamilton vid bordet vill jag meddela att det är för att han numera är ledamot av finansutskottet. Därför är han tillbaka som extra suppleant och han är välkommen tillbaka till nämnden.

Nu går vi in på själva Ekofinsamrådet. Det är som vanligt så att hanteringen av A-punktlistan ligger utanför. Eftersom det är en lite större "allsvensk" fråga kan jag meddela att det också finns en punkt om utvärdering av utvidgningen där. Detta kan man kasta ett öga på om man är intresserad. Vi ska inte besluta om det nu utan i särskild ordning, dock ej på fredag kl. 14.00 eftersom det då är röd dag. Den troliga listan går ut på torsdag och vi avslutar sannolikt vid lunch på måndag.

Då går vi till punkt 3, nämligen meningsutbyte. Det är sådant som brukar heta exchange of views på engelska. Meningsutbyte på svenska kan låta lite grälsjukt. Men det är inte säkert att det behöver bli så. Det ska finansministern informera oss om nu.

Anf. 12 Finansminister ANDERS BORG (m):

Jag tror inte att vi kommer att vara så grälsjuka på den punkten. Jag kommer dock att ha ett handikapp när det gäller informationen till nämnden, och det är att vi får prognosen på måndag. Jag har följaktligen begränsad information om vad den innehåller.

Om jag ändå ska försöka göra några centrallyriska spekulationer kan jag konstatera att såväl IMF som OECD har gjort prognoser i närtid, och de landar på en relativt mörk bild av världsekonomin, mörkare än vad man tidigare har gjort, med stigande arbetslöshet och stigande underskott genomgående. Det kvarstår också rätt stora bekymmer i banksystemet. IMF talar om stora belopp för rekapitalisering av framför allt det europeiska banksystemet där exponering till Öst- och Centraleuropa är en betydande riskfaktor.

Eftersom jag kom hem från IMF i helgen kan jag lägga till att när man talar med den nya amerikanska administrationen slås man av att attityden till multilateralt samarbete är helt annorlunda än vad åtminstone jag har upplevt av de tidigare amerikanska administrationernas förhållningssätt. De har normalt sett betraktat IMF som i det närmaste en förlängd arm för sitt finansdepartement. Här tycker jag att man har en helt annan inbjudande och diskuterande attityd från Obamaadministrationen. Det får man glädjas åt.

Om man kan behålla den attityd som i dag finns mellan USA och Europa inför våra G 20-möten under hösten bådär det naturligtvis för något positivt.

Det blir helt enkelt diskussioner om det ekonomiska läget, och vi får prognosen på måndag.

Anf. 13 BILLY GUSTAFSSON (s):

Det är naturligtvis bara att ha full förståelse för att det kan vara svårt om man inte har samtliga underlag. I någon mening – jag vet inte om bildspråket passar sig – är det lite grann ett rörligt mål. Det förändras snabbt över tid.

Men för nämnden som helhet och från protokollssynpunkt tror jag att det kunde finnas en viss poäng i om finansministern ändå kunde ge någon hint om vilken bedömning han gör och om han avser att ta upp någonting i samband med detta möte.

Anf. 14 ORDFÖRANDE:

Finns det mer att säga om det?

Anf. 15 Finansminister ANDERS BORG (m):

Jag vill avvakta tills jag har sett prognosen med att tala om vad jag tänker säga.

Vad jag sade om OECD och IMF antyder att det kommer att vara en mycket kraftig försämring av de offentliga finanserna. Den prognos som kom från kommissionen i januari antydde att det var en relativt begränsad försvagning.

OECD-prognosen visade på ett tillväxtfall i Tyskland på strax under 6 procent i år, om jag minns rätt. Det är klart att om det slår igenom är vi förmodligen i en situation där merparten av Europas länder har underskott som överstiger 3 procent. Då tror jag att jag kommer att föra ett resonemang som i rätt stor utsträckning påminner om det som jag förde med anledning av Jacob Johnsons fråga. Här finns det allvarliga risker för hållbarheten i de offentliga finanserna.

Vi ska alldeles strax gå över till diskussionen om kvalitet och uthållighet i offentliga finanser. Där har vi långsiktigt stora utmaningar. Sverige klarar sig mycket bra därvidlag av tre skäl. Dels för att vi har en lägre skuldnivå, dels för att vi redan har fått en rätt betydande demografisk förändring, dels därför att vi har ett sjukvårdssystem och ett äldreomsorgssystem som förefaller ha väsentligt bättre kostnadskontroll än man har i Centraleuropa.

Jag kommer med stor sannolikhet att göra ett inlägg på temat att denna försvagning av offentliga finanser är oroande. Samtidigt behöver vi en expansiv politik under 2009 och 2010. Men det är i detta sammanhang viktigt att understryka att vi så småningom måste återställa ordningen.

Anf. 16 JACOB JOHNSON (v):

Finansministern berörde kortfattat situationen för banksektorn i Östeuropa och Baltikum. Jag undrar om finansministern kan utveckla det lite grann och kanske inte minst läget i Lettland som verkar vara minst sagt ansträngt.

Anf. 17 Finansminister ANDERS BORG (m):

Jag ska gärna något utveckla resonemanget kring Baltikum.

Vi har tillsammans med fonden och EU satt ihop ett väldigt brett paket för letterna som ska underlätta deras finansieringsbehov. De har stora

underskott och ingen tillgång till de internationella kapitalmarknaderna. För att de ska kunna finansiera sina rätt betydande underskott är de följaktligen helt beroende av att IMF, EU och Norden ställer upp med resurser för detta.

I medierna har det ibland beskrivits som om vi skulle ha tvingat letterna att behålla en fast växelkurs. Jag vill understryka hur det förhåller sig i realiteten.

De lettiska myndigheterna har varit benhårda i sitt försvar av en fast växelkurs. Jag har svårt att se hur vi utifrån en svensk tradition och ett svenskt förhållningssätt till grannländer skulle kunnat ha uppfattningen att man ska köra över den lettiska regeringen och tvinga den att föra en annan ekonomisk politik än den som de har önskat.

Man kan tycka både det ena och det andra om den lettiska ekonomiska politiken, framför allt när det gäller bristerna under de senaste åren. Det har ibland angivits i svenska medier att fonden skulle ha haft uppfattningen att de borde ha övergivit sina fasta växelkurser. Så är inte fallet, utan fondens styrelse har tagit beslut om att stödja det program som man har och som inkluderar en fast växelkurs. Däremot har det funnits sådana diskussioner inom fonden.

Men, som sagt, det tillhör inte direkt svensk tradition att vi säger att om det finns en ekonom på Valutafonden som vill förändra den ekonomiska politiken i ett av våra grannländer kommer vi naturligtvis att stödja Valutafonden. Vår hållning är normalt sett att vi ska ställa upp som en solidarisk granne och hjälpa regeringarna att, på det sätt som de själva önskar, bedriva sin ekonomiska politik. Jag kan inte föreställa mig att något parti i Sveriges riksdag skulle kunna inta en annan position i den frågan.

Men läget är icke desto mindre svårt och besvärligt. Det är ett mycket fattigt land utanför storstadsområdena. Arbetslösheten ökar i raketfart. Trots att man har lagt fram ett åtstramningspaket som motsvarar ungefär halva det som vi gjorde i Sverige sammantaget under åren 1993–1998 behöver man göra ytterligare förstärkningar. Nu har jag sett att de själva gör bedömningen att de kan komma ned till 7 procents underskott.

Vi har fått förfrågningar om att hjälpa dem på skatteindrivningssidan och på budgetprocessidan. Det har vi naturligtvis lovat att ställa upp med. Vi har experter både från Skatteverket, från Finansdepartementet, från budgetavdelning och från lite andra håll. Vi har alltså försökt samla ihop lämplig expertis. Vi har ambitionen att hjälpa dem att lösa sina strukturella problem, att hitta en god ordning för budgetprocesser och att hjälpa dem på kort sikt att göra de skattehöjningar och utgiftsminskningar som är smärtsamt nödvändiga.

Inget land skulle naturligtvis vilja vara i den sitsen att behöva göra åtstramningar under en mycket svår lågkonjunktur. Det är en utomordentligt svår sits. Då ska man komma ihåg att de är i den sitsen att i och med att de inte har någon som helst tillgång till internationell upplåning ligger deras räntenivå mycket högt. Om de skulle ha ännu större underskott, om vi inte skulle hjälpa dem och om de inte själva vidtog åtgärder skulle dessa problem för ekonomin bli ännu värre.

Det är tyvärr så att om man är så illa ansatt som de är då har man relativt tuffa val att göra. Det är bara att beklaga och för vår del försöka att bidra och hjälpa till.

Man kan notera att de bidrag som kommer från Norden, de andra baltiska länderna och Tjeckien är de enda bilaterala programmen av de 34 fondprogram, tror jag att det är, som vi har nu. Det är i alla fall ett stort antal fondprogram som vi har och de enda, såvitt jag känner till, som har bilaterala inslag i det som vi har för Island respektive Lettland. Det tycker jag att vi ska komma ihåg i dessa diskussioner.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen i den frågan och går till punkt 4 om kvalitet och uthållighet i offentliga finanser. Det är en beslutspunkt. Där föreligger den rapport som finansministern med flera redan har refererat till, *The 2009 Ageing Report*, om prognoser med demografisk grund för EU-27 framöver, till 2060 närmare bestämt, om man nu kan göra prognoser så långt fram. Utkast till slutsatser har vi på bordet nu. Det är de som föranleder skarpa beslut.

Anf. 19 Finansminister ANDERS BORG (m):

Jag har ännu inte läst denna rapport. Den är riktigt tjock. Jag tänkte läsa den över helgen. Jag skulle rekommendera ledamöterna i EU-nämnden att göra detsamma eftersom den här typen av ordentliga långsiktiga översikter är oerhört viktiga när vi diskuterar hållfastheten i offentliga finanser.

EU-kommissionen tillämpar en gemensam metodologi för att göra denna typ av bedömningar, och den första rapporten kom 2006. Detta är alltså den tredje. Den ska landa i vårt ordförandeskap i höst med slutsatser kring långsiktig uthållighet och kvalitet i offentliga finanser och ska vara mer omfattande.

Man kan här konstatera att läget helt enkelt är bekymmersamt, och man kan tydligt konstatera att det är mer bekymmersamt i år än det var förra året, dels därför att vi nu kommer att gå in i denna situation med högre skuld i utgångsläget, dels därför att risken är att den kraftiga ökningen av arbetslösheten som vi nu har biter sig fast.

Sammantaget understryker detta vikten av att man håller god ordning i offentliga finanser så att man inte tvingas till märkliga prioriteringar inom framför allt sjuk- och äldreomsorg senare.

Jag tror att jag nöjer mig med detta. Sverige och de nordiska länderna klarar sig relativt väl därför att vi har reformerat pensionssystem. Sverige klarar sig något bättre än de andra därför att vi hade en del av denna stora åldrandeffekt på sjukvårdskostnaderna redan under 80-talet.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Har finansministern några kommentarer till utkastet till slutsatser? Det är väl inte så skarpa förslag, men det är till exempel sådant som att rådet fortsatt vill se en effektivisering av forskningsutgifter och så vidare. Det är väl inga knivskarpa överraskningar. Vad tycker regeringen om slutsatsförslagen?

Anf. 21 Finansminister ANDERS BORG (m):

Det har naturligtvis varit en diskussion i vilken utsträckning man ska väga in denna omfattande rapport när man tar ställning till den långsik-

tiga uthålligheten i stabilitets- och tillväxtpakten. Där kan man säga att det finns en liten uppdelning som tenderar att gå mellan länder med god ordning och länder med mindre god ordning, där länderna med mer god ordning tycker att detta är ett viktigt bidrag, och där länderna med lite mindre god ordning kanske tycker att man ska vänta med att betrakta det. Det har gjorts en skrivning som jag tror att vi i dag från Coreper har en samsyn kring. Jag tror därför inte att det råder några delade meningar om slutsatserna.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Vi går vidare till punkt 5, Eventuell information om dialog med tredjeland. Ska det bli någon sådan information? Mig veterligen är punkten inte struken.

Anf. 23 Finansminister ANDERS BORG (m):

Såvitt jag vet ska kommissionen som håller i samtalen med Förenta staterna, Japan, Kina, Indien och Ryssland lämna en sådan information. Jag föreställer mig att den inte kommer att föranleda någon omfattande diskussion.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Förutser finansministern några nyheter om till exempel relationerna med USA eller frihandelsaspekter som kan vara av intresse för nämnden?

Anf. 25 Finansminister ANDERS BORG (m):

Det har jag svårt att tro.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och går vidare till punkt 6, Beskattning. Punkt 6.1 handlar om politisk överenskommelse om tobaksskattedirektivet. Förslaget till överenskommelse är tidigare utsänt till nämndens ledamöter.

Anf. 27 Finansminister ANDERS BORG (m):

Det är mycket sannolikt att jag gör ett inlägg. Det är inte så sannolikt att vi gör framsteg, men det faktum att vi talar i frågan är positivt. Det förefaller som om tjeckerna inte förutser att vi kommer överens nu, men vi kan ha förutsättningar att nå en överenskommelse under vårt ordförandeskap.

Jag kommer att göra ett inlägg på temat att skatter på cigaretter är ett utomordentligt bra sätt att få skatteintäkter och minska cancerfallen. Just det faktum att många länder nu har betydande underskott borde väl underlätta arbetet med att komma framåt.

Jag ska be Monica Falck, som är ämnesråd, att säga något om själva direktivet.

Anf. 28 Ämnesrådet MONICA FALCK:

Det rör sig om ett förslag om en höjning av minimiskatterna. Det som är mest kontroversiellt är höjningen av minimiskatterna på cigaretter. Det

innebär att vissa medlemsstater – Bulgarien, Rumänien och de baltiska staterna – vill ha en övergångsperiod för att nå upp till minimiskatterna.

I det förslag som nu föreligger från ordförandeskapet finns ett sådant förslag. I tidigare förslag från ordförandeskapet har andra medlemsstater getts möjlighet att ha eventuell införselbegränsning för privat införsel av cigaretter så länge de nya medlemsstaterna har undantag för att uppnå miniminivåerna.

I det förslag som nu föreligger inför Ekofin har man tagit bort den möjligheten. Man kan förvänta sig att UK, Irland och några ytterligare medlemsstater kommer att ta upp detta och att det också kommer att stödjas av finansministern.

Det ser alltså fortfarande ganska spretigt ut. Det var möte i rådsarbetsgruppen i fredags. Det ser inte riktigt lovande ut när det gäller att komma till en kompromiss.

Anf. 29 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru ordförande! Jag har två frågor.

Skattesatserna är ju i euro, vilket gör att det i värsta fall med vår flytande växelkurs skulle bli väldigt, väldigt dyra cigaretter, vilket detaljhandlarna har påpekat. Det skulle bli en ganska orimlig höjning från dagens 50 kronor till kanske 80 kronor.

Kan man hantera det? Jag skulle vilja ha en kommentar från finansministern.

Min andra fråga gäller tobaksdelen. Jag är medveten om att det mest handlar om Konkurrenskraftsrådet. Det finns en fråga där Sverige har ett problem, nämligen frågan om snuset. Det vore väl en fördel att finansministern även i detta sammanhang påpekade det orimliga i att man har hanterat snuset som man har gjort. Det är bara Sverige som är undantaget.

Jag skulle vilja ha kommentarer om det.

Anf. 30 KARL SIGFRID (m):

Syftet med att höja skatten och därmed priset är att av folkhälsoskäl minska konsumtionen. Till viss del kan minskad försäljning motsvaras av minskad konsumtion, men cigaretter och andra tobaksprodukter kan också ta andra, olagliga vägar in i landet. Hur resonerar ni när det gäller smugglingsproblematiken?

Europaparlamentet har yttrat sig och lagt fram ett alternativt förslag. Är det något som regeringen har tagit ställning till och analyserat?

Anf. 31 Finansminister ANDERS BORG (m):

Jag ber Monica Falck kommentera Börje Vestlunds fråga om nivåerna. Sedan kan jag komplettera.

Anf. 32 Ämnesrådet MONICA FALCK:

När det gäller att uppnå minimiskatterna med hänsyn till valutan tillämpar vi redan i dag en undantagsbestämmelse på grund av att handelsmarginalerna är högre i Sverige än i andra medlemsländer och på grund av att vi har en relativt hög moms. Det gör att vi inte uppnår det så kallade 57-procentskravet, det vill säga att cigarettskatten ska uppgå till 57

procent av skatten. En sådan undantagsregel finns kvar i direktivet. Det finns också en omräkningsregel som gör att vi kan ha en differens på 5 euro per tusen cigaretter. Med tanke på att detta är tänkt att träda i kraft år 2014 tror vi inte att det ska bli något problem.

2008/09:32

29 april

Anf. 33 Finansminister ANDERS BORG (m):

Som svar på Karl Sigfrids och Börje Vestlunds frågor tror jag personligen att man bör ha så höga skatter man kan på denna typ av produkter utan att det leder till alltför stor smuggling.

Vi har erfarenhet från 1996 när man genomförde en relativt stor höjning. I praktiken blev det en mycket begränsad effekt på skatteintäkterna. Nu förefaller problemet ha avtagit lite grann. Vi har gjort höjningar av skatten på såväl alkohol som snus, röktaobak och cigaretter. De höjningarna har varit lite mer försiktiga. Det har efter 1996 också gjorts andra höjningar som förefaller ha fungerat.

Jag brukar använda exemplet med den kinesiska grodan. Om man kastar ned en groda i kokande vatten hoppar den ur, men om man gradvis höjer temperaturen stannar grodan kvar och blir kokt. Därav skulle man kunna dra slutsatsen att man genom små höjningar av de här skatterna kanske skulle kunna påverka beteendet utan att skapa grogrund för smuggling och svartekonomi.

Jag delar Karl Sigfrids oro, men anser att man ändå bör höja skatterna på det här området där det går.

När det gäller snuset har regeringen en ledamot, Ewa Björling, som är väldigt aktiv i den frågan. Jag kommer nog inte att bidra till den kampanjen, men jag kan naturligtvis överväga det.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Oavsett hur man kokar grodor vill jag följa upp frågan om priset. Riksdagsledamöter i alla partier har väl uppvaktats av handlare som skriver brev om risken för 80 kronor per paket. Den frågan finns även i massmedierna. Det är bra att försöka reda ut den.

Hur jag än räknar får jag inte upp skatten över 20 kronor per paket. Jag vill därför be Monica Falck precisera så att vi kan ge ett tydligt svar på frågan om svenska regeringen genom EU kommer att höja priset på cigaretter till 80 kronor per paket eller inte. Den frågan förtjänar att redas ut tydligt.

Jag delar finansministerns uppfattning att det är dåligt att röka, och bra om det är dyrt. Jag slutade själv när priset gick över 40 kronor per paket.

Nu ska vi hitta en skattenivå som går att förklara för folk och som står emot den grova internationella brottsligheten.

Anf. 35 ULF HOLM (mp):

Jag har en fråga på samma tema. Jag hittar inte i underlaget att det svenska undantaget om skattesatsen och den höga svenska momsens finns kvar. Jag kan inte hitta det, men underlaget är ingen enkel materia att läsa. Jag hade hoppats att det skulle stå i kommentaren från Finansdepartementet att det svenska undantaget finns kvar.

Jag förstod inte det som gällde år 2014 och att det ligger så långt in i framtiden att allt är löst. Så enkelt brukar det inte vara i politiken. Kan vi få lite klarhet i det också?

Vi har säkert ingenting emot att man höjer skatten något, men om effekten blir att smugglingen ökar är frågan vad det är värt.

Anf. 36 Finansminister ANDERS BORG (m):

Om Monica Falck kompletterar informationen till nämnden ska jag göra ytterligare kompletteringar därefter.

Anf. 37 Ämnesrådet MONICA FALCK:

Det kanske inte nämns särskilt att undantaget finns kvar, men det gör det.

I dagsläget är det 101 euro per tusen cigaretter som man ska ha kommit upp i för att inte behöva använda huvudregeln om 57 procent. Det föreslås en höjning till 118 euro per tusen cigaretter. Det träder enligt förslaget i kraft först 2014.

Om vi räknar på den svenska kronans kurs i oktober förra året var vi uppe i ungefär 123 euro. Nu ligger vi naturligtvis lägre. Med omräkningsregeln som jag nämnde kommer vi upp i åtminstone 114–115 euro. Det gör att det inte är fråga om att höja priset på cigaretterna till 70–80 kronor.

Anf. 38 Finansminister ANDERS BORG (m):

Jag är lite förvånad. Jag föreställer mig att ledamöterna ofta uppvaktas av såväl tobaksindustri som spritindustri och ölproducer. Vi har en gemensam syn på folkhälsan i riksdagen. Den är att tobak är ett av de allvarligaste hälsoproblem vi har. Jag ska inte gå igenom alla skadliga effekter som tobak har, men både lungcancer och cancer i en rad andra former samt en lång rad svårartade hjärtsjukdomar är kopplade till tobaksanvändning.

I de flesta europeiska länder har vi i dag behov av starka offentliga finanser. Jag tror att vi ska försöka höja tobaksskatten gradvis, precis som en del andra ”syndskatter”. Det underlättas av om vi kan nå en uppgörelse så att det blir en gemensam syn på miniminivåer.

Vi kan notera att det nu sker tydliga skattehöjningar i våra grannländer när det gäller tobak och alkohol. Jag tänker framför allt på Finland och de baltiska länderna.

Finnarna har konstaterat att den skattesänkning de gjorde på alkohol var det värsta folkhälsomisstag man gjort i Finlands historia; jag tror att deras folkhälsominister sade så.

Om man kan få höjda skatter i våra grannländer på alkohol, tobak och öl skulle det minska smugglingsproblemen.

Jag tycker att ledamöterna ändå bör känna en viss trygghet i att vi, även om det finns handlare och tobaksförsäljare som är bekymrade, bör försöka höja skatten i det tempo som är möjligt och nödvändigt givet hänsynstagande till smuggling. Som Monica Falck har redogjort för kommer det inte att ske med anledning av det här beslutet.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Jag delar finansministerns uppfattning att vi ska höja skatten lite la-
gom och ta hänsyn till den grova internationella brottsligheten. Jag ville
försöka få fram en ungefärlig prognos från Finansdepartementet om vad
svenska cigarettpaket kommer att kosta så att man kan förklara det på
vanlig svenska.

Jag tycker fortfarande att det är lite svårt. Jag har noterat alla siffror.

Anf. 40 Finansminister ANDERS BORG (m):

Var inte slutsatsen väldigt tydlig att det med anledning av detta beslut
inte behöver bli någon förändring, som vi bedömer det i dagsläget?

Anf. 41 Ämnesrådet MONICA FALCK:

Man har räknat på att det med exakt samma marginaler kanske rör sig
om max 1 krona per paket.

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Det var onekligen en modest skattehöjning i så fall.

Anf. 43 ULF HOLM (mp):

Detta får inte uppfattas som att någon vill sänka skatten på tobak. Det
är inte det vi frågar efter. Vi vill nog alla höja skatten. Frågan är om det
som vi har fått höra är rimligt, nämligen att priset ska höjas till 80 kro-
nor. Då tror vi att effekten blir en massa smuggling. Det tycker vi inte är
någon bra idé.

Om effekten blir en höjning med 1 krona tror jag att alla partier kan
köpa det. Det gäller bara att vi kan förklara det. Underlaget underlättar
inte förståelsen. Men om det är så att vi kan lita på att det handlar om 1
krona kan vi nog förklara det för väljarna.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Jag delar Ulf Holms uppfattning.

Anf. 45 BÖRJE VESTLUND (s):

Jag instämmer i vad Ulf Holm säger. Det är naturligtvis på det sättet.

Det blir ganska komplicerat när man får en sådan krånglig skrivning
som i det här direktivet och ska försöka förstå och förklara för vanligt
folk som kanske missuppfattar det hela.

Vi socialdemokrater har samma uppfattning, nämligen att vi ska höja
skatten och använda skatterna för att minska rökandet och bruket av
tobak. Det är ingen tvekan om den saken.

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Vill finansministern kommentera denna klarhet och enighet? Nej.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i denna
fråga.

Vi går vidare till punkt 6.2, främjande av god skatteförvaltning. Jag
tror att alla nämndens partier är för detta.

Frågan behandlades i nämnden senast den 13 maj 2008. Då var vi
överens om regeringens då avgivna ståndpunkt. Nu förväntas en presen-

tation från kommissionen, det är alltså en informationspunkt för oss. Så mycket mer vet vi egentligen inte.

Anf. 47 Finansminister ANDERS BORG (m):

Efter G 20-mötet och det beslut man där fattade om att notera att OECD har en lista på länder som är vita, grå och svarta har det skett betydande förbättringar. Bland annat har alla länder som på listan var svarta sagt att de tänker godkänna de minimistandarder som OECD sätter. Följaktligen är alla länder i dag vita eller grå.

Vi har också gjort ytterligare framsteg, som ni säkert har noterat i tidningarna, med avtal med så kallade skatteparadis. Jag noterade i samband med IMF-mötet att det arbetet drivs framåt i ytterligare tempo där schweizarna är angelägna om att sluta fler sådana avtal. Vi ska vara ärliga och säga att vi kan säga mycket om Aruba, Jersey och så vidare, men i praktiken är det Schweiz, Österrike och Luxemburg vi talar om när det gäller för Sverige större belopp.

Det är inte förutsett att det ska bli någon diskussion här. Jag tror inte att den förutsägelsen är riktig, utan jag tror att Peer Steinbrück kommer att göra ett inlägg på temat att han anser att det är viktigt med god skatteförvaltning. Jag är lite osäker på hur Luxemburg, Belgien och Österrike kommer att agera eftersom det nu ändå tack vare det amerikanska trycket i frågan har skett en fortsatt diskussion. Om det blir diskussion kommer jag att gå in och stödja Peer Steinbrück i hans argumentation. Om det inte blir någon argumentation kommer jag inte att göra något inlägg.

Anf. 48 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag skulle vilja ställa en fråga. Vi fick ett underlag precis före vårt möte. Det handlar om meddelandet från kommissionen till rådet, Europaparlamentet samt Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om god förvaltning i skattefrågor. Där finns exempel på god förvaltningsked inom EU.

Jag har hört att det har varit problem med utstationerad arbetskraft; om de stannar en kortare tid och var de betalar inkomstskatt. Det finns ett avsnitt om insyn. Vilken möjlighet ger det här till insyn, att se om folk arbetar – oavsett om det är i Sverige eller någon annanstans – och betalar skatt? En del ska betala skatt på hemmaplan, och andra ska betala skatt i det land där de jobbar. Men de ska faktiskt betala skatt. Företagen ska också erlägga moms enligt gängse principer.

Det finns en punkt som gäller insyn. Anser finansministern att den fungerar tillfredsställande? Är det något som vi behöver förbättra även inom unionen?

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

I den utsträckning detta är föremål för presentationen i ärendet går det bra att kommentera här och nu.

Anf. 50 Finansminister ANDERS BORG (m):

Eftersom jag fick rapporten i handen precis nu har jag lite svårt att göra några speciellt djuplodande kommentarer. Rapporten har inte kommit tidigare till mig. Vi ska också ha en diskussion – fick jag höra här av

mina medarbetare – i samband med juni-Ekofin. I den mån det blir diskussion den här gången kommer den mer att bestå i att Peer Steinbrück gör ett inlägg där han säger att vi måste lägga kraft i arbetet och att ett antal länder – jag föreställer mig Sverige, Danmark och Holland – kommer att hålla med honom om det. Möjligtvis kommer någon att argumentera emot – kanske Luxemburg, men jag är osäker om de ens tar diskussionen vid det tillfället.

Vi kan gärna återkomma med en skriftlig komplettering i frågan, men jag kan inte ge mig in i en diskussion om ett papper som jag inte har läst. Jag beklagar detta.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Rent formmässigt lär vi återkomma när frågan börjar ta fastare form i rådet inför till exempel juni-Ekofin. Nu är det presentation och därmed just rapportering och information till oss.

Anf. 52 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag nöjer mig naturligtvis med det. Jag fick också papperet precis, men jag hann ögna igenom det när ni diskuterade snus och tobak.

Det är en relevant fråga, och jag tror att det är viktigt för andra länder i EU att man får en god insyn. Jag hoppas att ministern till nästa gång ärendet kommer upp är lite mer förberedd på frågan. Då kommer naturligtvis jag eller någon annan från mitt parti att ställa frågan igen. Då kanske vi kan få svar.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Därmed kan vi tacka för informationen för dagen i den frågan och återkommer till den.

Vi har punkt 7, Förslag till EU-budget 2010. Den frågan kommer vi att återkomma till när den tar fastare form, vill jag poängtera. Den var dock uppe den 6 mars, då vi fattade beslut om riktlinjerna i slutsatsform. Då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt i förhållande till dessa. Nu förväntas kommissionen informera om sitt förslag, och den svenske finansministern förväntas sitta ordförande på detta möte eftersom det är vi som ska ro detta i land senare.

Anf. 54 Finansminister ANDERS BORG (m):

Detta blir den första punkten där vi övertar ordförandeskapet. Det kommer inte att bli någon diskussion här eftersom det är en ren presentation. Det är i allt väsentligt en formaliapunkt.

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Om det är någon som vill säga något om den får ni göra det redan i dag. Nej. Vi tackar för informationen och återkommer inför framför allt budget-Ekofin i juli.

Då har vi punkt 8, Övriga frågor. Där står det på mitt papper 8.1, Reglering av finansiella tjänster. Finns det några fler övriga frågor såvitt Finansdepartementet vet? Det verkar det inte göra. Är det något finansministern absolut vill säga om den här övriga frågan? Han måste inte alls.

2008/09:32
29 april

Anf. 56 MAGDALENA STREIJFFERT (s):

Fru ordförande! Vi kan läsa att Europaparlamentet har fått igenom texter som överensstämmer med rådet i samtliga rättsakter, förutom kapitaltäckningsdirektivet. Det skulle innebära att Solvens II skulle vara klart för antagande.

Har Sverige fått gehör för de krav vi har ställt när det gäller försäkringsbolagen och deras verksamhet? Är direktivet utformat på sådant sätt att det fortfarande är möjligt för svenska ömsesidiga bolag att driva försäkringsverksamhet? Kan de få räkna konsolideringsfonder som primärkapital?

Anf. 57 Finansminister ANDERS BORG (m):

Jag glömde att vi skulle slå oss för bröstet på detta område. Ja, vi har fått en lösning som för de svenska försäkringsbolagen är tillfredsställande när det gäller överskottsfonderna. Det är ett framsteg för svensk del. Det kan vi glädja oss åt.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi alldeles särskilt för det. I övrigt tackar jag för informationen.

Vi är mig veterligen klara med rådsagendan för finansministerns del. Är det något annat han vill ta upp med oss innan vi skiljs åt för dagen? Nej. Vi tackar finansministern och hans medarbetare så mycket för i dag. Vi önskar er lycka till, vi ses igen och trevlig helg!

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Nu har vi ett snabbinsatt besök av folkhälsominister Maria Larsson med anledning av den andra pågående krisen. Vi har just behandlat finanskrisen, men nu handlar det om den så kallade svininfluensan.

Anf. 60 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Tack för möjligheten att få komma hit och berätta i dag.

Ja, man kan tycka att det blir mycket på en gång med både en pågående finanskris och en uppseglade svininfluensa. För varje dag får vi nya rapporter om tillståndet. Samtidigt känns det viktigt att säga att det är väsentligt att basera allt på fakta. Det är mycket ryktesspridning. Det är mycket hausse inte minst i den mediala världen i frågan. Det är viktigt att hålla sig till konstaterade fakta.

I måndags fick vi information från det tjeckiska ordförandeskapet att man ville hålla ett extra hälsoministermöte. Det ska alltså äga rum i morgon kl. 14.30 i Luxemburg. Vad vi känner till i dag kommer faktiskt samtliga medlemsstater, trots kort varsel, att delta, varav 15 kommer att delta på ministernivå. Min avsikt är att finnas med bland dessa.

Kommissionär Vassiliou ringde mig i måndags, på eftermiddagen, när jag var i Kina, och frågade om vi tyckte att det var en god idé. Det är kutym att man frågar inkommande ordförandeskap om de vill stödja en sådan idé. Vi bekräftade att vi tyckte att det kunde vara på sin plats med ett möte för nödvändigt informationsutbyte, en avstämning, mellan medlemsstaterna. Vi tillstyrkte att ett sådant möte kunde arrangeras. Vi lovade också att delta. Vi hade även vissa diskussioner om hur en agenda, dagordning, skulle se ut.

Ni har fått ut handlingarna. Jag gissar att ni fick dem på bordet nu och har väl inte hunnit studera dem så mycket.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Ja, vi har fått två papper, dels ett utkast till slutsatser, dels en liten rapport med frågor till ministrarna.

Anf. 62 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Det råder, som ni förstår, lite exceptionella förhållanden när det gäller möjligheten att förankra och förhandla. Coreper kommer att hantera förslaget till rådsslutsatser under eftermiddagens möte. Förmodligen blir de klara ganska sent. Det gör att vi inte har något färdigt resultat därifrån att delge er just nu.

Min anledning till att stödja att ett möte skulle bli av var naturligtvis att skicka en signal om att vi ser på utvecklingen med allvar och med oro. Men det är också betydelsefullt att utifrån ett gemensamt EU-agerande inte överdriva situationen och betona att vårt samarbete måste bygga på det som sker inom ramen för WHO:s arbete.

Det som kommer att diskuteras handlar om eventuella behov av gemensamma insatser, om koordineringen inom EU har fungerat väl eller

inte, om vi har identifierat brister i sammanhanget. Vi kommer också att diskutera något om samordning, kommunikation – det är svårt – och information mellan medlemsstaterna.

Rådsslutsatserna handlar om förebyggande insatser, behandling och diagnos, kommunikation, övervakning och tillsyn samt forskning och utveckling.

När man ska fastställa rådsslutsatser med så kort förberedelsestid handlar det mycket om att naturligtvis gå på det som blir acceptabelt för alla, att hitta någon form av minsta gemensamma nämnare som alla kan ställa sig bakom men som ändå har någon form av politiskt innehåll.

Frågan är inte ny i EU-kretsen. Den har lyfts upp och diskuterats vid tidigare ministerrådsmöten, bland annat hade vi en samling i Angers där vi till och med hade en liten praktisk övning i hur vi tyckte att kommunikationen skulle fungera under en pandemi. Det har funnits diskussioner och även ett visst inslag av praktik när det gäller just pandemihantering.

Vi är inte vid en pandemi än – låt mig säga det. Det är fortfarande fråga om enstaka fall, och vi befinner oss på nivå fyra på WHO:s sexgradiga skala. Men förberedelsearbetet måste vara i gång.

Våra kommentarer till texterna till rådsslutsatser, som vi har skickat in i förhandlingen i Coreper, handlar om att det är viktigt att säga att WHO:s roll bör lyftas fram. Vi säger att det är WHO som har den samlade internationella överblicken, vi som enskilda medlemsländer har respekt för det samt att EU som organisation och institution har respekt för det och en bra samordning med WHO. Det ska inte spreta i Europa kontra Världshälsoorganisationen. Det finns några små saker där man tydligt kan signalera just det. Den typen av synpunkter har vi skickat in.

Det finns också ett förslag om att man bör byta ut ordet ”svininfluensa” som ger felaktiga associationer. Nu handlar det om smitta människa till människa och inte om smitta djur till människa. Man borde ha ett etablerat system för hur man namnger olika influensor. Det tycker vi att vi kanske också bör skriva något om. Sedan är det inte givet att det är EU som ska komma på ett nytt namn. Man har föreslagit att det skulle heta novel influenza i stället. Vi måste ha ett internationellt system. Det kan väl vara bra för EU att påtala detta.

Detta är inte alls färdigförhandlat. Det kommer att bli ett tämligen harmlöst dokument men ändå en viktig signalgivare om att EU har en gemensam beredskap.

Anf. 63 ORDFÖRANDE:

Jag ska tala om hur jag avser att förfara rent tekniskt här. Som statsrådet mycket riktigt sade gäller det att hitta något som alla kan ställa sig bakom men som ändå har ett politiskt innehåll. Det jag läser i papperen och hör av folkhälsoministern innebär att det finns ett visst politiskt innehåll och att regeringen har en tydlig position i förhållande till detta. Det är det som är viktigt för nämnden att ta ställning till. Det kräver inte alltid färdigförhandlade papper, särskilt inte när regeringen har ett rätt bra hum om vad som kommer att stå i dem. Såsom jag uppfattar det kan vi ta skarp ställning här i dag, särskilt om vi är överens.

Anf. 64 MARINA PETTERSSON (s):

Fru ordförande! Jag skulle vilja fråga om svininfluensan och de mediciner som finns tillgängliga och som ska kunna verka fullt ut på just svininfluensan eftersom det inte finns någon resistensutveckling. Då tänker jag på Tamiflu och andra antivirala medel som är verksamma. Har vi en tillräcklig mängd antivirala medel i Sverige? Tänker ministern på mötet lyfta upp problemet med att olika länder har olika stora lager av antivirala medel så att det inte blir så att vissa länder inte får sin del på grund av att varje land skyddar sin egen befolkning?

Anf. 65 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Tack för informationen om detta med så kort varsel! Jag tror att det viktigaste i dagsläget är att ge en korrekt bild och information till allmänheten om vad som gäller. Det tycker jag inte har gått ut ordentligt. Det tror jag är det viktigaste politiska budskapet. Samordning, kontroll och så vidare måste göras oavsett detta. Det är också bra att man lyfter fram WHO:s roll. Det håller jag helt med om.

Att det däremot skulle vara ett problem i det här läget vilket namn man har på influensan förstår jag inte riktigt. Det tycker jag att man kan ta upp vid ett helt annat tillfälle. Korrekt information till allmänheten är det viktigaste i det här läget.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Där fick jag en bra ingång för att säga att Socialdepartementet ska informera socialutskottet i riksdagen efter vårt möte. Det kan vara viktigt att nämna. Det kan vara särskilt viktigt med tanke på att det är just medlemsstaterna som uppmanas till ganska mycket hantering nationellt. Vi kan möjligen tänka oss att sådana frågor kan gå dit om inte EU-aspekten täcker allt. Det kan folkhälsoministern få svara på också.

Anf. 67 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Det är alldeles riktigt att vi kl. 13 ska ha en information i socialutskottet. Dessutom sker det en samordnad presskonferens på nationell nivå med de myndigheter som har det operativa ansvaret. Det är viktigt att säga att merparten av det operativa ansvaret ligger på Socialstyrelsen, Smittskyddsinstitutet och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Tack för frågorna! Jag skulle vilja utveckla frågesvaret till Marina Pettersson lite. Det är riktigt att det finns en punkt om antiviraler i förslaget till rådsslutsatser. Den frågan är inte ny i EU-kretsen. Den har varit uppe tidigare, bland annat i samband med det möte jag nämnde i Angers. I dag är det en uppgift för medlemsstaterna att se till att man har antiviraler i lager. Det är alltså ingen gemensam uppgift inom EU-kretsen. Frågan prövades vid det här mötet, och det var ganska tydligt att det inte fanns stöd för att upprätta den typen av lagerhållning.

Då tycker vi att det är lite olämpligt att i det här läget välja att försöka lyfta upp det igen i någon form av rådsslutsatser även om skrivningarna är ganska milda. Det är en av de saker där vi kommer att säga att det inte är lämpligt att det finns med i rådsslutsatserna. Vi kommer att yrka på att den punkten utgår. Jag tror att det är synnerligen viktigt att vi bibehåller

den ordning vi har haft sedan tidigare och som vi har varit överens om även om det har lyfts upp diskussioner av olika slag.

Nu befinner vi oss i en situation där läget är instabilt och där det finns en utvecklad smittspridning på gång. Då är det inte läge att lyfta upp den typen av organisatoriska frågor för nya ställningstaganden. Däremot kan det mycket väl vara så att enskilda länder väljer att ingå bilaterala överenskommelser. Frågan är prövad i EU-kretsen. Det handlade också om att allokera resurser för att bygga upp ett gemensamt antivirallager. Den frågan har alltså avvisats.

Som en kommentar till Ulf Holm vill jag säga att det är viktigt med en korrekt bild till allmänheten. Det är synnerligen viktigt att man känner tillit till den information som utgår både från svensk och från europeisk sida. Därför tror jag att det här mötet har betydelse. Det är viktigt att vi kan koordinera och samordna informationen genom att vara samlade vid ett tillfälle.

Anf. 68 JOHAN LINANDER (c):

Fru ordförande! Jag tycker att den ingång som folkhälsoministern har låter bra. Det gäller nu att ta ansvar och utgå från fakta. Om man utgår från allt som sägs i medierna har vi snart en dödsinfluensa i Sverige. Alla influensor kan leda till dödsfall. Mycket som står i medierna är överdrivet, och tyvärr finns det människor som tror på det. Det är viktigt att lugna ned dem som är oroliga. I det långa loppet kan man säga att oron kan vara värre ur ett folkhälsoperspektiv än själva influensan. Tänk om stockholmarna skulle börja köra bil i stället för att åka tunnelbana och buss därför att man är rädd för att komma för nära andra människor. Det skulle förmodligen drabba folkhälsan mer än själva influensan.

Nu vet vi inte riktigt hur det här utvecklas. Man ska kanske inte säga alltför mycket. Budskapet från det som har kallats krismöte i EU, som folkhälsoministern ska åka till, måste vara att det inte är någon kris och att vi har full kontroll på vad som händer eller åtminstone har beredskap för vad som kan hända. Att det skulle vara något större problem att bara 20 procent av svenska folket skulle kunna få behandlingen känns som något överdrivet.

Kom gärna ut från mötet och förklara att det inte ser så farligt ut som en del människor tycks tro att det är i dag!

Anf. 69 JAN R ANDERSSON (m):

Jag tycker att det är viktigt att statsrådet poängterar att frågan ska tas på största allvar men inte med alarmism. Jag upplever den svenska beredskapen som god i någon mening, men det finns en punkt i slutsatserna som jag skulle vilja gå in på. Det gäller punkt 6, andra punktsatsen. Där pekar man på att länderna ska samarbeta för att på bästa sätt använda de antivirala medel som finns. Du sade att den eventuellt skulle strykas. Är det den punktsatsen som avses? Jag tycker ändå att det är en ganska mjuk skrivning där som jag personligen skulle kunna godta. Du får gärna vidareutveckla detta, om det är rätt punkt jag är inne på, och också vilken bedömning ni gör av vilka länder inom unionen som har en god beredskap och vilka länder som har en sämre beredskap.

Anf. 70 EVA OLOFSSON (v):

Jag tycker också att frågan måste tas på allvar, som många har sagt. Jag tror att det har en lugnande effekt att frågor tas på allvar samtidigt som man lyfter fram fakta. WHO:s roll är naturligtvis viktig. Jag skulle vilja anknyta till det Jan R Andersson tog upp. Hur ser beredskapen ut på EU-nivå? Hur bedömer man den?

En annan fråga som kan vara viktig är om det finns en sådan kontroll att det inte blir panik och man börjar använda de här medlen så att man riskerar att skapa resistens. Medlen ska finnas när man behöver dem, men det får inte vara så dålig kontroll att folk i ren rädsla börja använda dem när de inte ska användas eftersom man då riskerar ett resistensproblem i stället. Det är naturligtvis inte bara en EU-fråga utan också en internationell fråga.

Anf. 71 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Flera frågor anknöt till hur alarmistisk man ska vara. Det är naturligtvis en avvägning. Det är viktigt att säga att man ska ta frågan på allvar. Ingen av oss har sett slutet på den. Vi vet inte hur det hela kommer att utvecklas. Vi vet att smittan i dag i flertalet länder inte är av dödlig karaktär om man inte är försvagad på andra sätt. I alla länder utanför Mexiko har det konstaterats att det mer är som en vanlig influensa med ungefär samma symtom. Men i Mexiko finns det konstaterade dödsfall med anledning av det nya viruset även om de hittills är mycket få.

Socialstyrelsen är vår expertmyndighet, och där säger man att det mycket väl kan vara så att det här nya viruset inte riktigt får fäste worldwide under våren men att det kan återkomma under hösten, och därmed också bli en fråga under Sveriges ordförandeskap. Det ska man inte hålla för otroligt, men det behöver inte utvecklas så. Vi vet inte. Därför måste vi se till att vi har bästa möjliga beredskap och hålla oss till fakta. Vi ska inte vara alarmistiska i onödan, men vi ska samtidigt se till att man kan känna tillit till svensk försörjning och svensk organisation.

I ett EU-perspektiv ska vi naturligtvis ta hjälp av varandra på de områden där vi ska samagera. Låt mig säga att medlemsstaterna har en hel del av ansvaret när det gäller både organisation och distribution av antiviraler och vaccin. Det ska vi inte frångå i en krissituation.

Jan R Andersson tyckte att skrivningarna om antiviralerna var hyfsat mjuka. Vi vill nog mjuka upp dem ytterligare för att betona att det är medlemsstaternas ansvar trots allt. Läser man detta kan man få intrycket av att EU har ett gemensamhetsansvar här, och så är inte fallet. Det är inte rätt tid att ändra på det nu eftersom frågan dessutom nyligen har varit uppe på agendan för diskussion.

Hur god beredskap har medlemsländerna? Det vet vi rätt så väl. Den europeiska smittskyddsmyndigheten, ECDC, som för övrigt är belägen i Sverige och är vår enda EU-institution, finns i Solna. De har gjort en genomgång av varje medlemsland. De har inte rankat länderna, men de har kommit med expertråd till respektive land om hur man kan förbättra sin organisation och sin situation.

Varje land har fått rådgivning för att ta itu med ett förbättringsarbete. Det följs upp, och i kommande tillsynsarbete konstaterar man vad man har åtgärdat av de problem som tidigare har identifierats. Det är som en

bilbesiktning av hanteringen av pandemier på nationell nivå. Det är ett mycket bra redskap, skulle jag vilja säga.

De har också granskat Sverige. Vi fick en sådan granskning hösten 2007, och där sade de att Sverige har en förhållandevis god beredskap. Vi ligger väl framme när det gäller de här frågorna, men vi fick naturligtvis också råd när det gäller förbättringsområden. Det har alla länderna fått, och totalt sett sade ECDC vid det tillfället att det tar ungefär fem år till innan Europa totalt har en beredskap på topp. Det är åtgärder som behöver vidtas i varje enskilt land. Det var deras bedömning då, men vi är en bra bit på väg. Förberedelsearbetet och den tillsyn som myndigheten har gjort i varje EU-land är alltså av stor betydelse.

Eva Olofsson var inne på antiviraler och risken för resistens. Den är naturligtvis ett stort problem. Jag tror att det finns anledning att tala om detta och vikten av hur man kommunicerar när det gäller förskrivning av antiviraler. Där måste det vara en stark restriktivitet. Det är inte så att alla ska börja knapra i sig antiviraler i dag, för om det skulle ske får vi en snabbt utvecklad resistens. Därför måste detta, enligt vår expertmyndighet, vara enbart riktat till dem som har en konstaterad sjukdom och till dem som har funnits i dessas omgivning och utsatts för en smittorisk. I övrigt ska det inte användas, och när det används ska det alltså göras med starka begränsningar, har expertmyndigheten sagt.

Det är vad expertmyndigheterna världen över säger, och jag tror att det finns ett behov av att kommunicera detta gemensamt i medlemsländerna så att vi får ett gemensamt sätt att kommunicera på i respektive land. Det är alltså en viktig sak att lyfta fram nu under det här mötet.

Ja, jag tror att jag har svarat på alla frågorna nu.

Anf. 72 ORDFÖRANDE:

Det tror jag också. Vi tackar folkhälsoministern för denna information och kan då ta ställning till regeringens angivna position i frågan inför rådmötet i morgon. Den bedömer jag att det finns stöd för.

Anf. 73 ULF HOLM (mp):

Eftersom ministern ska till utskottet nu skulle jag faktiskt vilja att vi avvaktade med det. Det finns inget klart utkast från Coreper heller, så egentligen skulle det vara ett skriftligt samråd efter att vi fått det, framför allt efter att ansvarigt utskott har gett sina synpunkter. Jag tror i och för sig inte att det kommer att bli någon avvikande mening, men om vi vill att utskotten ska ha mer makt och bry sig om EU-frågor ...

Anf. 74 ORDFÖRANDE:

Det är inte alls min roll att ifrågasätta eller ha kommentarer om detta, men utskottet har i sin självständighet valt att ha information i frågan och inte överläggningar. Sveriges riksdag samråder i skarpt läge inför rådet nu. Om så behövs och om det skulle hända något nytt eller regeringen skulle behöva ändra position kan vi naturligtvis samråda i skrift. Den möjligheten finns.

Skulle det uppkomma något konstigt eller regeringen behöva ändra sin position bör vi samråda i skrift, men på basis av det som folkhälsoministern har berättat i dag känner jag mig trygg med att vi kan fatta beslut om regeringens ståndpunkt inför rådet.

Jag ser mig omkring – för det bygger på att vi är överens i form och i sak – och konstaterar att vi är överens, och då finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

2008/09:32

29 april

Vi lär återkomma till både folkhälsoministern och frågan. Är det något mer som folkhälsoministern vill ta upp med oss?

Anf. 75 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):
Jag vill bara tillönska er en riktigt trevlig helg!

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:
Vi ber att få önska detsamma!

Innehållsförteckning

1 § Ekonomiska och finansiella frågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Finansminister ANDERS BORG (m)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 4 Finansminister ANDERS BORG (m)	2
Anf. 5 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 6 AGNETA LUNDBERG (s)	2
Anf. 7 JACOB JOHNSON (v)	2
Anf. 8 Finansminister ANDERS BORG (m)	3
Anf. 9 MARINA PETTERSSON (s)	4
Anf. 10 Finansminister ANDERS BORG (m)	4
Anf. 11 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 12 Finansminister ANDERS BORG (m)	5
Anf. 13 BILLY GUSTAFSSON (s)	6
Anf. 14 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 15 Finansminister ANDERS BORG (m)	6
Anf. 16 JACOB JOHNSON (v)	6
Anf. 17 Finansminister ANDERS BORG (m)	6
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 19 Finansminister ANDERS BORG (m)	8
Anf. 20 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 21 Finansminister ANDERS BORG (m)	8
Anf. 22 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 23 Finansminister ANDERS BORG (m)	9
Anf. 24 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 25 Finansminister ANDERS BORG (m)	9
Anf. 26 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 27 Finansminister ANDERS BORG (m)	9
Anf. 28 Ämnesrådet MONICA FALCK	9
Anf. 29 BÖRJE VESTLUND (s)	10
Anf. 30 KARL SIGFRID (m)	10
Anf. 31 Finansminister ANDERS BORG (m)	10
Anf. 32 Ämnesrådet MONICA FALCK	10
Anf. 33 Finansminister ANDERS BORG (m)	11
Anf. 34 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 35 ULF HOLM (mp).....	11
Anf. 36 Finansminister ANDERS BORG (m)	12
Anf. 37 Ämnesrådet MONICA FALCK	12
Anf. 38 Finansminister ANDERS BORG (m)	12
Anf. 39 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 40 Finansminister ANDERS BORG (m)	13
Anf. 41 Ämnesrådet MONICA FALCK	13
Anf. 42 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 43 ULF HOLM (mp).....	13
Anf. 44 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 45 BÖRJE VESTLUND (s)	13
Anf. 46 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 47 Finansminister ANDERS BORG (m)	14
Anf. 48 CHRISTINA AXELSSON (s)	14

Anf. 49	ORDFÖRANDEN	14
Anf. 50	Finansminister ANDERS BORG (m)	14
Anf. 51	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 52	CHRISTINA AXELSSON (s)	15
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 54	Finansminister ANDERS BORG (m)	15
Anf. 55	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 56	MAGDALENA STREIJFFERT (s)	16
Anf. 57	Finansminister ANDERS BORG (m)	16
Anf. 58	ORDFÖRANDEN	16
2 §	Folkhälsofrågor (Epsco)	17
Anf. 59	ORDFÖRANDEN	17
Anf. 60	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	17
Anf. 61	ORDFÖRANDEN	17
Anf. 62	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	17
Anf. 63	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 64	MARINA PETTERSSON (s)	19
Anf. 65	ULF HOLM (mp)	19
Anf. 66	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 67	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	19
Anf. 68	JOHAN LINANDER (c)	20
Anf. 69	JAN R ANDERSSON (m)	20
Anf. 70	EVA OLOFSSON (v)	21
Anf. 71	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	21
Anf. 72	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 73	ULF HOLM (mp)	22
Anf. 74	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 75	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	23
Anf. 76	ORDFÖRANDEN	23